

Regionstyrelsen

Avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning

BESLUT

Process 3.2.2 Bedriva vårdhygienisk verksamhet
Skapad av Ann Svensson
Godkänd av Regionstyrelsen
Gäller för Region Skåne

Godkänt datum 2024-12-05
Version 1
Ärendenummer 2024-POL000149
Gäller fr.o.m. 2025-01-01
Gäller t.o.m. 2030-12-31

Regional strategi för att minska vårdrelaterade infektioner 2025 - 2030

Innehåll

1	Inledning	3
2	Bakgrund.....	3
3	Vision, mål och syfte	4
4	Målgrupp	4
5	Strategier för att minska VRI.....	4
5.1	Åtta strategier för att minska VRI	5
5.1.1	Handlingsplan för att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning	5
5.1.2	Tillgång till vårdhygienisk expertkompetens samt evidensbaserade styrande och stödjande dokument	5
5.1.3	Utbildning och träning	6
5.1.4	Registrering och övervakning	6
5.1.5	Systematiskt förbättringsarbete	6
5.1.6	Systematiskt kvalitetsarbete – mätning och uppföljning av hygienisk standard och basala hygienrutiner	6
5.1.7	Bemanning, arbetsbelastning och beläggningsgrad	6
5.1.8	Lokaler och utrustning	6
6	Varaktighet och verkställande.....	7
	Referenser.....	7

1 Inledning

Vårdrelaterade infektioner (VRI) är en vanligt förekommande vårdskada i hälso- och sjukvård, såväl nationellt som i Region Skåne. Utöver att VRI leder till ökat lidande och förlängda vårdtider för den som drabbas så innebär det även undanträngningseffekter för andra patienter och ökade kostnader för hälso- och sjukvården.¹ För att intensifiera arbetet mot VRI har regionfullmäktige i verksamhetsplan och budget 2024 givit hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) i uppdrag att ta fram en regional strategi och handlingsplan för att minska vårdrelaterade infektioner.

2 Bakgrund

Med VRI avses en infektion som uppkommer hos en person under slutenvård eller till följd av åtgärd i form av diagnostik, behandling eller omvårdnad inom övrig vård och omsorg, eller som personal som arbetar inom vård och omsorg ådrar sig till följd av sin yrkesutövning.²

De vanligaste VRI utgörs av urinvägsinfektioner, lunginflammationer, postoperativa sårinfektioner eller smitta med influensa, covid-19 eller vinterkräksjuka. Vissa VRI är följder av den aktuella behandlingen och inte möjliga att undvika. Enligt studier i somatisk slutenvård för vuxna är dock cirka 30 till 50 procent av VRI undvikbara och är därmed att betrakta som vårdskada.³

Utöver ett ökat lidande för patienten är konsekvensen av VRI förlängda vårdtider och ökade kostnader för hälso- och sjukvården. En annan konsekvens är när det i samband med utbrott sker en smittspridning inom personalgrupper i hälso- och sjukvården, med bemanningsproblem till följd.

Den exakta definitionen på en VRI kan variera, vilket gör att det kan vara svårt att jämföra incidenssiffror mellan olika studier. Enligt Socialstyrelsen drabbas cirka 50 000 patienter per år i Sverige av VRI.⁴ Enligt en nyligen genomförd europeisk punktprevalensstudie drabbas cirka 76 000 patienter i Sverige per år av VRI, vilket motsvarar

ungefär 10 procent av inneliggande patienter.⁵ För Region Skånes del var andelen något högre (11 procent) i denna studie, vilket kan förklaras av att patienter inom psykiatrisk slutenvård inte ingick i den skånska mätningen. Hade dessa patienter inkluderats hade Skånes totala prevalens varit lägre eftersom förekomsten av VRI generellt är låg hos patienter som vårdas inom psykiatrin.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har sedan 2013 årligen studerat incidensen av VRI i somatisk slutenvård för vuxna i Sverige, under 2023 var den individuella risken att drabbas av VRI i samband med ett slutenvårdstillfälle 4,2 procent.⁶

3 Vision, mål och syfte

I Region Skånes hälso- och sjukvård är visionen att inga vårdskador ska förekomma. Målet med *Regional strategi för att minska vårdrelaterade infektioner* är att antalet vårdskador som orsakas av VRI ska minska genom aktiviteter kopplade till evidensbaserade nationella strategier beskrivna i en regional handlingsplan för att minska VRI. Detta i syfte att minska patienters lidande och minska resursåtgång genom bland annat sparade vårdtygn och färre åtgärder kopplade till VRI.

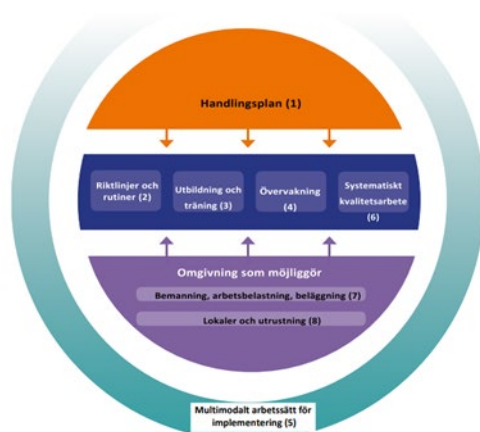
4 Målgrupp

Regional strategi för att minska vårdrelaterade infektioner omfattar offentligt finansierad hälso- och sjukvård i Region Skåne i egen regi samt privata vårdgivare med avtal med Region Skåne.

5 Strategier för att minska VRI

Region Skånes åtta strategier för att minska VRI bygger på den Nationella arbetsgruppen (NAG) Vårdhygiens nationella åtgärdsprogram som publicerade 2022, *Vägledning för vårdhygieniskt arbete*.⁷ Åtgärdsprogrammet baseras i sin tur på en sammanställning från Världshälsoorganisationen (WHO) av evidensbaserade

strategier, grupperade inom åtta kärnområden så kallade *core components*⁸, se Figur 1. På så vis säkerställs en koppling till såväl det internationella som det nationella vårdhygieniska arbetet.

Figur 1. Gruppering av evidensbaserade strategier och åtgärder i åtta kärnområden enligt WHO. Källa: *Vägledning för vårdhygieniskt arbete*, NAG Vårdhygien.

5.1 Åtta strategier för att minska VRI

5.1.1 Handlingsplan för att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning

En regional handlingsplan för att förhindra VRI och smittspridning tas fram. Handlingsplanen revideras efter behov årligen och fastställs av hälso- och sjukvårdsdirektören. Handlingsplanen avser perioden 2025 - 2030 och utgör ett komplement till *Handlingsplan för ökad patientsäkerhet i Region Skåne*.

5.1.2 Tillgång till vårdhygienisk expertkompetens samt evidensbaserade styrande och stödjande dokument

Vårdhygieniska riktlinjer baserade på nationella föreskrifter, rekommendationer, standarder och kunskapsunderlag finns tillgängliga och är implementerade. Vårdhygieniska riktlinjer ska följa utvecklingen mot nära vård och anpassas utifrån var patienten vårdas. Riktlinjerna ska även innefatta behandlingsrekommendationer avseende antibiotikabehandling.

5.1.3 Utbildning och träning

Chefer och medarbetare får adekvat och återkommande fortbildning inom ämnesområdet vårdhygien för att öka följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler och bidra till att minska risken för VRI.

5.1.4 Registrering och övervakning

VRI, antibiotikaanvändning samt spridning av multiresistenta bakterier ska systematiskt registreras, övervakas samt följas upp och hanteras.

5.1.5 Systematiskt förbättringsarbete

Ökad förekomst av VRI och spridning av multiresistenta bakterier orsakas vanligtvis av samverkande faktorer. För att bedriva ett hållbart förbättringsarbete behöver åtgärder vidtas inom flera områden samtidigt, ett så kallat multimodalt arbets sätt.

5.1.6 Systematiskt kvalitetsarbete – mätning och uppföljning av hygienisk standard och basala hygienrutiner

Mätning och uppföljning av god hygienisk standard samt basala hygienrutiner och klädregler ska ske regelbundet i alla vårdformer där patienten vårdas, det vill säga i såväl öppen- som slutenvård samt när patienten vårdas i hemmet.

5.1.7 Bemanning, arbetsbelastning och beläggningsgrad

Hälso- och sjukvårdens verksamheter ska vara bemannade på ett sådant vis att förutsättningar för att upprätthålla en god hygienisk standard skapas.

5.1.8 Lokaler och utrustning

Vårdlokaler ska vara utformade på ett sätt som möjliggör god hygienisk standard och vid ny- och ombyggnation av vårdlokaler ska vårdhygieniska krav beaktas. Städning av vårdlokaler, lagerhållning av sterilt material, samt hantering och rengöring av utrustning och material ska garantera renhetsgrad samt att smittspridning inte sker.

6 Varaktighet och verkställande

Regional strategi för att minska vårdrelaterade infektioner

- avser perioden 2025 – 2030 och följer därmed tidsmässigt *Handlingsplan för ökad patientsäkerhet i Region Skåne*¹
- följs upp genom ordinarie åiterrapportering i samband med hälso- och sjukvårdsnämndens del- och helårsredovisning inom mål- och insatsområdet Säker hälso- och sjukvård
- verkställs genom att hälso- och sjukvårdsdirektören upprättar en handlingsplan för att minska vårdrelaterade infektioner, som revideras och fastställs av densamma årligen.

Referenser

1. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). (2019). *Vårdrelaterade infektioner: Kostnader och konsekvenser – kortversion av SKR rapport 2019*. ISBN: 978-91-7585-813-5.
2. Socialstyrelsen. "VRI – vårdrelaterade infektioner." Tillgänglig på: <https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/risker-och-vardskador/vardskador/vri--vardrelaterade-infektioner>. Hämtad: 4 juni 2024.
3. <https://vardgivare.skane.se/siteassets/1.-vardriktlinjer/patientsakerhet/handlingsplaner-och-strategier/handlingsplan-for-okad-patientsakerhet-i-region-skane.pdf>
4. <https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/risker-och-vardskador/vardskador/vri--vardrelaterade-infektioner/>. Hämtad: 5 juni 2024.
5. European Centre for Disease Prevention and Control. Point prevalence survey of healthcare-associated infections and antimicrobial use in European acute care hospitals. Stockholm: ECDC; 2024.
6. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). (2024). *Skador i somatisk vård 2013–2023*. ISBN: 978-91-8047-293-7.
7. Vägledning för vårdhygieniskt arbete, NAG vårdhygien, NSG-patientsäkerhet, Nationella kunskapsstyrningen 2022.
8. Guidelines on core components of infection prevention and control programmes at the national and acute health care facility level. Geneva: World Health Organization; 2016. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.